

A mi közös Egyházunk

egyházkerületi felügyelői jelentés 2017/2018

Magyarországi Evangélikus Egyház – Északi Egyházkerület

Dr. Fábri György

Az egyházi év rendje nagy bölcsességgel segít elkerülni a mindenkori záróidőszakok kapkodásait, amire amúgy mindannyian, egyénként és szervezetként is hajlamosak vagyunk. Az ádventi hetek vagy a Nagyböjt másfél hónapja elegendő rákészülést, időt hagy nekünk arra, hogy ne a Megváltó születésének ünneplése előtt akarjunk instant megújulást végigélni, vagy ne a kereszthalál és Feltámadás előtti estékre zsúfoljuk össze a Megváltás megrendítő–felszabadító megélését.

Üdvös, ha egyházi életünkben is teljesebb íveket követve, a teendőket bölcsen elosztva jutunk el a számvetés napjaihoz. Az elmúlt egy évben két ilyen szakaszhatár is megkísértett minket az időben el nem végzett teendők bepótlásának igényével: a hatéves választási ciklus utolsó éve volt ez, s egyben a reformáció ünnepének éve is. Annyi az Egyház javára írandó, hogy nem volt jellemző az eltúlzott utolsó pillanatos kapkodás, ugyanakkor meglehetősen felgyűltek a le nem zárt, el nem végzett feladatok, tervek, törekvések.

Jelentésemben amúgy sem lehetne kikerülni az egyéves időszakon túli visszatekintést, hiszen amellett, hogy fontos, Egyházunk egész működését alapvetően érintő folyamatok indultak el, valamennyi egyházkerületi szinten zajlanak a választások, valamint a reformációs ünnepi év tematikus évek lezárása is volt egyben. Mivel ebben az összetételben utoljára ülésezik kerületi közgyűlésünk, jelentésem egyben számadás is mindezen témakörökről.

1. Események, találkozások

Most is több olyan örömteli eseményen vehettem részt, mint a veresegyházi templomfelújítást vagy a budavári orgonafelújítást ünneplő alkalmak, lelkészordinációk, a norvég testvérekkel közös gyalogtúrát útnak indító egri istentisztelet, az évnyitók, konferenciák, reformációs ünnepségek. A protokolláris jelleg nélküli találkozások, gyülekezeti alkalmak még inkább alkalmasak a beszélgetésekre, egymás támogatására, a közös imádságokra. köszönöm, hogy ilyeneken is részt vehettem.

Kiemelkedő eseményünk volt az aszódi missziós nap és a lelkészek és felügyelők találkozója Miskolcon. Az aszódi iskola és gyülekezet újra kiváló házigazda volt, s a missziós nap egyszerre szolgálta a mindig erőt, hitet adó közvetlen találkozásokat, beszélgetéseket, a hitmegújulást segítő prédikációkat,

tanúságtételeket és Egyházunk, gyülekezeteink feladataival, örömeivel, gondjaival való közös számvetést.

A miskolci találkozó kezdeményezésével ösztönözni akartuk az országos egyházi folyamatokban való aktív gyülekezeti részvételt és meríteni az országos ügyek képviselőiben a gyülekezeti tapasztalatokból, szempontokból. Ebből a szempontból igen sikeres rendezvény lett, hiszen sok őszinte és továbbgondolandó felvetést hozott a plenáris és szekciósülések mindegyike. A lebonyolítás formáján még dolgoznunk kell, a szekcióbeszélgetések becsatornázása a plenáris tanácskozásba hatékonyabb megoldásokat igényel. A miskolci iskolánk tanárainak, diákjainak közreműködése is köszönetet érdemel.

Nincs itt mód számba venni a reformációs ünnepi események hosszú sorát, gyülekezetenként és közösen is élmények sokaságával lettünk gazdagabbak. Az országos rendezvényekben is ki-kimegtalálhatta azt, ami inkább erősíti egyháziasságunkat. Azonban külön és fenntartások nélkül kell szólnom Egyházunk saját szervezésű Márton-napi ünnepségéről, ami lezárta ünnepi évünket. Úgy vélem, egyházkerületi közgyűlésünk ott jelenlévő tagjai és a gyülekezeti érdeklődők egyaránt tanúsítják, hogy kiváló szervezésben fontos és méltó megemlékezést, jövőbe mutatót adó megszólalásokkal tartalmassá tett alkalom elegendő aranyfedezetet adott a rendezvény végén a kisiskolásainkkal közösen énekelt „Erős vár...” átéléséhez.

Az elmúlt évben zajlottak le az egyházmegyei–esperesi vizitációk. Tamás püspökkel közösen örömmel láttuk, hogy általában az egyházmegyei adminisztrációk jól működnek és az esperes testvérek gyülekezetei nem sínylik meg lelkészüket ezen szolgálatvállalásukat. A gyülekezeti presbitériumokkal zajlott találkozások jó beszélgetéseket jelentettek és igen sok tanulsággal jártak az egyházközösségek problémáiról, kitartásuk motivációiról.

2. Népmozgalmi folyamataink

Az elmúlt hat évben nem következett be fordulat negatív népmozgalmi folyamatainkban. Ennek elemzését nem könnyíti meg, hogy bár javult az általános adatszolgáltatási fegyelem, még mindig gyülekezeteink egytizedéről csak többszöri utólagos felszólításra küldik be az ezért felelős lelkészek munkaköri köteleességüket teljesítve az információkat.

Tavaly ugyanakkor beszámolhattam róla, hogy számossági csökkenésünk mértéke kisebb, mint korábban. Idén sem rosszabbodott általánosan a helyzet, az egyházfenntartók száma ugyan nagyobb mértékben csökkent (2,5%), mint 2016-ban a megelőző évhez képest (0,5%), a gyermekkereszteleké pedig 7,7%-kal – utóbbit azonban, ha számosságban nem is, de arányaiban ellensúlyozta a fiatal keresztelek számának 11,4%-os növekedése. Öröndetes a fiatal konfirmandusok körében a 10% körüli növekedés. Egyházmegyénként vizsgálva vegyes képet kapunk, hiszen például míg az egyházfenntartók az Észak-Pesti Egyházmegyében lettek leginkább (9%-kal)

kevesebben, addig itt a legnagyobb, 70%-os a fiatal konfirmandusok növekménye. Hasonlóan, a gyermekkeresztelek a Budai Egyházmegyében csökkentek nagyot (22%-kal), de a fiatal keresztek 42%-kal többen voltak. Az ilyen mértékű egyenetlenségeket ugyanakkor egy szomorú adottság is okozza: a számosságok kicsiny volta. Nyilván ezeket az adatokat egyházmegyékre, gyülekezetekre, településekre lebontva célszerű elemezni a szükséges egyházépítési konzekvenciák levonása érdekében.

Mindebből egy tendencia mélyebb vizsgálatára ösztönzöm magunkat a keresztek és konfirmációk számának alakulásáról. Hosszabb (közel két évtizedes) időtávban vizsgálva azt látjuk, hogy a kilencvenes–kétezres évek erőteljes csökkenése után a keresztek száma nagy, 10%-ot is időnként meghaladó kilengésekkel, de 800–900 fő között van egyházkerületünkben. A fiatal konfirmáltaknál hasonló a tendencia, enyhe csökkenéssel, 420–450 fő között. Vagyis évente tendenciájában mintegy négyszáz evangélikusnak keresztelt gyermek nem jut el a konfirmációig, ami a 2000-tól 2017-re elvesztett 12 000 választó egyháztag jóval több, mint a fele (nyilván itt nem közvetlen személyekre vonatkoztathatóságról, hanem tendenciáról van szó). Ha még ehhez hozzávesszük becslések alapján, hogy mennyi egyházfenntartó lett a 18 év alatt konfirmált tízezernél is több fiatalból Északon, akkor látjuk is a tizenkétezres veszteség jelentős részének „forrását”: azokat a gyermekeket, családokat, konfirmáltakat nem tudtuk megtartani, akikhez valamiképpen már egyszer eljutottunk, kapcsolatban voltunk velük, tanítottuk őket. Vagyis egy szemernyit sem engedve a teljes misszió elvárásából, „pusztán” egyfajta „belmisszióval” is közel szinten maradna egyházfenntartói közösségünk. Hogy ez mit jelent működésünkre lefordítva – erről lenne érdemes beszélni a következő időszakban.

3. Országos egyházi ügyeink

Az elmúlt években nem csupán tájékoztatást kapott egyházkerületi közgyűlésünk az országos egyházi kezdeményezésekről, hanem az itteni viták eredményei többször is ösztönözték, alakították is azokat, például a gazdasági önállósodás kérdésében. Így láthattuk korábban is, hogy a meghatározó stratégiai ügyekben már jó ideje zajlik a döntés-előkészítés. Azonban országos szinten nem tudunk eléggé ütemesen haladni, így a ciklus végére több kérdésben még nem sikerült eljutni a végleges döntéseikig, intézkedésekig. Ez viszont feladatot ró a most felálló testületekre, küldöttekre, a megkezdett strukturális és gazdálkodási ügyek továbbvitelében. Kifejezetten fontos volna, ha az újonnan szolgálatba lépő testvérek megismerjék az előzményeket és valóban folytatni lehessen, nem pedig újakezdeni kelljen a munkát.

a; Hosszú előkészítés után a Zsinat decemberben tárgyalta az Országos Presbitérium által elfogadott struktúra-egyszerűsítési anyagot. Ennek lényeges pontjairól már korábban egyeztetünk egyházkerületünk fórumain. Végző döntések (az országos elnökség kéttagúvá csökkentésén túl)

természetesen nem születtek, de az irányokban egyetértés mutatkozott. További feladatunk az egyes lépésekhez konkrét szempontrendszer kidolgozása.

- b; Kulcskérdése egyházunknak a gazdálkodási önállóság felé tett lépéseink rendszerszerű kidolgozása és érvényesítése. Erről többször is volt szó közgyűlésünkön, ezért itt csak annyit említek, hogy egy konkrét döntés és egy határozott irány egyaránt megfogalmazódott erről. A Zsinat döntött róla, hogy az Egyház pénzeszközeit kellő biztosítékok mellett befektethetjük, ami évente több tízmilliós bevételt ígér. Ez a lehetőség majd a gyülekezeteink rendelkezésére is áll, akik így egy országos, jobb hozamokat lehetővé tevő szolgáltatáshoz kapcsolódhatnak majd önkéntesen. Az is egyre világosabban előttünk áll, hogy intézményeinek miképpen vehetnek részt rendezett módon gyülekezeteink finanszírozásában. Ingatlanvagyonunk felmérése és a vele való ésszerű gazdálkodás, a finanszírozásban a személyes tehervállalás erősítése, a jól átgondolt és nem csupán további kiadásokat magukkal hozó fejlesztési projektek alapos kidolgozása – ezek lehetnek a forrásai a gazdálkodási önállósodásunknak. Mindennek a menedzselése professzionális, központi szervezeti megoldást igényel.
- c; Elindult a gyülekezetplántálás, egyházkerületünkben is elindítottunk egy ilyen jellegűként felfogott programot Szentendréhez kapcsolódva. Fontos, hogy legyen türelmünk az eredményekhez. A további plántálási tájékozódáshoz érdemes azokat a modelleket is erőteljesen figyelembe venni, ahol a családok, hívő kisközösségek igénye formálta gyülekezetté közösségeinket (pl. Budaörs, Filadelfia).
- d; Lelkeszi körből érkezett kezdeményezésként jutott az országos fórumok elé a lelkeszi életpályamodell koncepciója – köszönet a közreműködőknek. Régóta esedékes teendőnket foglalja egységbe az anyag lelkeszeink javadalmazásának méltó szintre hozásának igényével, felszínre hozva ugyanakkor egyházi működésünk megannyi tisztázatlanságát. A végleges döntések májusban, illetve ősszel születnek majd meg, addig azonban a gyülekezeteknek maguknak van sok teendőjük ezzel. Az információs szolgáltatást teljeskörűvé kell tennünk; döntenünk kell a gyülekezetek/lelkészek közötti szolidaritás vállalásáról; tudatosítani kell a gyülekezeti autonómia és az országos egyházi támogatások jelenlétének dinamikáját; teljesen átláthatóvá kell tenni a gyülekezeti gazdálkodásokat és lelkeszi jövedelmeket. Itt valóban azon múlik a LÉM bevezethetősége, hogy erre képes-e egyházunk?
- e; A korábban elindult konkrét ügyek kapcsán: az EHE rektorválasztási folyamatát a fenntartói felelősség kellő érvényesítésével elindítottuk, a pályázatokról az EHE megfelelő testületei véleményt mondtak. Az OP március 22-i ülése fog dönteni a jelöltekről, nem könnyű helyzetben: az Oktatói Tanács és a Szenátus állásfoglalása meglehetősen széttartó, a pályázatok szakmai értékelése is eltérő képet mutat. Az Evangélikus Információs Szolgálat teljesítményéről továbbra is megoszlanak a vélemények, különösen egyházi ügyeink szisztematikus megjelenítését és kommunikációs

menedzselését tartják, tartjuk többen hiányosnak. Oktatási intézményeinkkel kapcsolatos teendőinket sikerült jó irányokban elmozdítanunk Miskolcon, Nyíregyházán és Aszódon is, köszönet érte az iskolai és gyülekezeti közreműködőknek. A hitoktatás kapcsán az OP és a Zsinat is határozatokban nyilvánította ki az óhatatlanul szükséges fizetésrendezés melletti eltökéltségét.

Összességében úgy látom, hogy Egyházunk vezetői és gyülekezetei mindinkább felismerik a megoldandó problémákat, ugyanakkor döntési és cselekvési hatékonyságunk elmarad attól, ami szükséges volna a jó ütemű és kellően mélyreható megoldásokhoz. A különféle megközelítések és szempontok között nyilvánvalóan szükséges józan kompromisszumok helyett nem ritkán a valódi cselekvés elhalasztásába süllyedünk, ami a mai időkben megítélésem szerint nem tartható működési mód. Az ugyanis egészen bizonyos, hogy a reálfolyamatok (népmozgalmi adottságok, a hitmegélés iránti igény, a sokasodó szervezeti anomáliák, lelkeszhiány, a Szentlélek munkálkodásának reménységgel várt felismerése) kikényszerítik a változásokat. Azonban a mi felelőségünk, hogy sodródó elszenvedői vagy cselekvő alakítói leszünk Egyházunk közeli jövőjének.

4. Egy új ciklus kezdete előtt

Bár a választott vezetők személye, a testületek összetétele változhat a ciklus végén, a gyülekezeti és egyháztagi alapzat döntő részben ugyanaz marad. Emellett erős meghatározottságok viszik tovább az Egyház folyamatait, az előzőekben felsorolt zsinati döntések és szervezeti–gazdasági kényszerek formájában. Kérem ezért mindannyiunktól, hogy akárhol is folytatjuk az Egyház szolgálatát, ezekre legyünk figyelemmel, vegyünk részt alakításukban.

Külön szeretnék szólni azokról a testvérekről, akiket az egyházkerületi és országos testületekbe küldünk. Tevékenységük hatékonysága, véleményalkotásuk bölcsessége közvetlenül is nyomot hagy egyházi mindennapjainkat érintő döntéseken. Keressük meg és támogassuk ennek a felelőségnek a jegyében őket, de semmiképpen sem érjen véget itt a figyelmünk. Folyamatosan információkat, visszajelzéseket kell nekik adnunk és elvárnunk tőlük. Ez közös felelőségünk velük!

***

Végezetül az elmúlt egy éven túlmutatóan a teljes hatéves ciklusra igaz, hogy a felügyelői szolgálatomban kapott testvéri segítségeket, kollegiális támogatást nagy hálával kell megköszönnöm az egyházkerületi elnökség nálamnál sokkal tapasztaltabb tagjainak. Elnöktársam, Fabiny Tamás püspök, helyettese, Cserhátiné Szabó Izabella, Benczúr László tiszteletbeli kerületi felügyelőnk és Bak Péter felügyelő-helyettes minden segítséget megadott, ami rám is fért. Esperes és megyei felügyelő testvérekkel, a meghívásaikkal/hozzám fordulással engem megtisztelő gyülekezetekkel, intézményekkel még a viták idején is érezhettem azt a keresztény közösséget, ami miatt az Egyháznak egyáltalán léteznie érdemes. A püspöki hivatal munkatársainak professzionalitása és hitben járása

olyan értéke az egyházkerületnek, aminek nem is vagyunk mindig tudatában. Köszönöm nekik a segítségeket!

Nektek pedig, közgyűlési tagtársaim, szintúgy köszönöm a közös munkákat és imáságos együttléteket is. Erős vár a mi Istenünk – és erős hittel bizakodom, hogy legalább kicsivel több jót tettünk, mint amennyit mulasztottunk.

Csömör, 2018. március 19.

Dr. Fábri György
egyházkerületi felügyelő